

Ośrodki adopcyjne w województwie dolnośląskim kwalifikowały dzieci do adopcji zgodnie z obowiązującym prawem, kierując się przede wszystkim dobrem swoich wychowanków. Pracownicy ośrodków adopcyjnych mieli odpowiednie wykształcenie i przygotowanie zawodowe. NIK zwraca jednak uwagę na przedłużające się postępowania adopcyjne, zbyt długi czas oczekiwania na szkolenia dla osób chcących przysposobić dzieci, a także naruszanie przez ośrodki adopcyjne ustawy o ochronie danych osobowych.

Negatywny wpływ na działalność ośrodków miał brak kontroli i monitoringu ich działalności, a także nieopracowanie programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w ramach strategii rozwoju województwa dolnośląskiego.

Ośrodki adopcyjne kwalifikowały dzieci do adopcji kierując się przede wszystkim ich dobrem. Badania w ramach kwalifikacji dziecka do adopcji prowadzone były zgodnie z zapisami art. 166 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny. Miały one na celu dobór rodziny w oparciu o potrzeby i predyspozycje dziecka, a także możliwość nawiązania przez dziecko więzi emocjonalnej w nowej rodzinie. W latach 2012-2013 (I półrocze) adoptowano łącznie 361 dzieci spośród 591 zakwalifikowanych do adopcji. Pracownicy ośrodków adopcyjnych mieli odpowiednie wykształcenie i przygotowanie zawodowe. Ośrodki oferowały także porady psychologiczno-pedagogiczne dla osób chcących przysposobić dzieci, dla rodziców adopcyjnych, a także dla kobiet w ciąży, które rozważały oddanie dziecka do adopcji.

NIK pozytywnie ocenia działania Marszałka Województwa Dolnośląskiego, który w badanym okresie zorganizował działalność ośrodków adopcyjnych, a także zapewnił im finansowanie, wykwalifikowaną kadrę i warunki lokalowe. Środki przeznaczone na ten cel w wysokości ponad 2,2 mln zł w 2012 r. i ok. 1,1 mln w I połowie 2013 r. były wydawane rzetelnie i gospodarnie.

W toku kontroli inspektorzy NIK stwierdzili następujące nieprawidłowości:

- przedłużające się postępowania adopcyjne. W badanym okresie czas trwania postępowań adopcyjnych był bardzo zróżnicowany. W skrajnych przypadkach dochodził do 1,5 roku. Przyczyną z jednej strony były długotrwałe procedury związane z uregulowaniem stanu prawnego dziecka wskazanego do adopcji oraz z przygotowaniem kandydatów na rodziców adopcyjnych (w tym m.in. ukończenie wymaganego ustawą szkolenia). Z drugiej strony, wpływ na czas trwania postępowań miały oczekiwania kandydatów na rodziców adopcyjnych dotyczące wieku i stanu zdrowia dziecka. Brakowało chętnych do przysposobienia dzieci chorych i starszych (powyżej piętego roku życia). Ustawa o wspieraniu rodziny nie określa co prawda czasu trwania postępowania adopcyjnego, jednak - w ocenie NIK - z uwagi na dobro dziecka wskazane jest usprawnienie jego przebiegu. Kontrolerzy Izby przeprowadzili wśród kandydatów na rodziców adopcyjnych i osób, które już przysposobiły dziecko ankietę dotyczącą przyczyn wydłużania się postępowań adopcyjnych.
- we wszystkich trzech ośrodkach adopcyjnych objętych kontrolą inspektorzy NIK stwierdzili przekroczenia terminów kwalifikowania dzieci do przysposobienia, pomimo uregulowanego statusu prawnego wychowanków. W 10 przypadkach termin ten był dłuższy niż 14 dni (maksymalnie 39), co oznaczało naruszenie art. 164 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny;
 - zbyt długi czas oczekiwania na szkolenia organizowane przez ośrodki adopcyjne dla osób chcących przysposobić dziecko. Jedną z głównych przyczyn była niewłaściwa organizacja

szkoleń przez ośrodki adopcyjne. Inne powody leżały po stronie kandydatów na rodziców adopcyjnych (ciąża, problemy zdrowotne, wyjazd do pracy za granicę). Poza tym, w jednym ośrodku wprowadzono obowiązek ukończenia szkolenia, którego program nie był zatwierdzony przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej;

- skontrolowane ośrodki adopcyjne z opóźnieniem informowały Dolnośląski Bank Danych o zdarzeniach dotyczących adopcji dzieci, takich jak przysposobienie dziecka, czy zakwalifikowanie dziecka do adopcji w sytuacji, gdy nie pozyskano kandydata do przysposobienia dziecka. Przekroczenie 7-dniowego oraz 14-dniowego terminu dotyczyło 55 na 95 skontrolowanych przypadków (prawie 60 proc.);
- ośrodki adopcyjne nie przestrzegały procedury z zakresu ochrony danych osobowych. Dane dzieci z ośrodków adopcyjnych, jak i kandydatów na rodziców adopcyjnych nie były zabezpieczone przed dostępem osób trzecich, co stanowiło naruszenie ustawy o ochronie danych osobowych;
- Dolnośląski Ośrodek Pomocy Społecznej (DOPS) nie prowadził efektywnego monitoringu, ani merytorycznych kontroli działalności ośrodków adopcyjnych, do czego był ustawowo i umownie zobowiązany. Działania sprawdzające DOPS ograniczały się do weryfikowania sprawozdań finansowo-rzeczowych sporządzanych przez te ośrodki. W celach kontrolnych nie wykorzystywano też systemów informatycznych. Wprawdzie Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej opracowało system teleinformatyczny Statystycznej Aplikacji Centralnej do obsługi procedur adopcyjnych, tzw. SAC - adopcje, jednak do czasu zakończenia kontroli system ten nie został wdrożony;
- Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego nie opracował programu dotyczącego wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w ramach strategii rozwoju województwa. Marszałek Województwa Dolnośląskiego w wyjaśnieniach podał m.in., że przeszkodą były trwające prace nad aktualizacją podstawowych dokumentów strategicznych woj. dolnośląskiego i jednocześnie zapewnił, iż przygotowanie i przyjęcie programu planowane jest na rok 2014;
- skontrolowane ośrodki adopcyjne nie miały pełnych i aktualnych informacji o pozbawieniu przez sądy praw rodzicielskich biologicznego rodzica, ponieważ sądy rodzinne przekazywały te dane z opóźnieniem. Ośrodki miały takie informacje w odniesieniu do zaledwie 253 postanowień sądowych na ogółem wydanych 479 postanowień (czyli niecałe 53 proc.). Działania podejmowane przez ośrodek prowadzący Dolnośląski Bank Danych w celu poprawy tej sytuacji były nieskuteczne. Zgodnie z zapisami art. 578 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego sądy w ciągu 7 dni od dnia uprawomocnienia się postanowienia o pozbawieniu władzy rodzicielskiej miały obowiązek przesyłania ww. postanowień do właściwych ośrodków adopcyjnych, prowadzących wojewódzkie banki danych o dzieciach oczekujących na przysposobienie.

Po przeprowadzonej kontroli Najwyższa Izba Kontroli sformułowała następujące wnioski pod adresem Marszałka Województwa Dolnośląskiego:

- Podjęcie działań zmierzających do zapewnienia ze strony służb Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego:
 - monitoringu nad działalnością ośrodków adopcyjnych w zakresie przebiegu procesów adopcyjnych dzieci, zgodnie z wymaganiami przepisu art. 162 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny,
 - nadzoru nad realizacją obowiązku szkolenia kandydatów na rodziców adopcyjnych jedynie w zakresie wynikającym z przepisu art. 172 ustawy o wspieraniu rodziny,
 - kontroli ośrodków adopcyjnych, stosownie do zawartych umów o wykonywaniu zadań związanych z adopcją dzieci.

NIK o ośrodkach adopcyjnych na Dolnym Śląsku

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: piątek, 02, maj 2014 00:00

Rafał Rudka

Odsłony: 1337

- Wystąpienie do sądów rejonowych w sprawie terminowego przekazywania prawomocnych postanowień sądów o pozbawieniu władzy rodzicielskiej biologicznego rodzica dziecka zakwalifikowanego do adopcji, stosownie do wymagań przepisów art. 578 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego.

Z pełną treścią raportu NIK można zapoznać się [TUTAJ](#).

Źródło: NIK